

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 39 af Christian H. Hansen (DF), Michael Aastrup Jensen (V), Mette Gjerskov (S), Allan Niebuhr (KF), Ole Glahn (RV), Kristen Touborg (SF) og Per Clausen (EL) (se side 3208) vedtoges enstemmigt med 110 stemmer.

Hermed sluttede forespørgslen.

Kl. 16.05

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 30:

Forslag til folketingsbeslutning om kvæg på græs.

Af Per Clausen (EL) m.fl.
(Fremsat 8/11 2006).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Forhandlingen er nu åbnet. Jeg beder om ro i salen, således at justitsministeren kan få ordet. Værsgo, justitsministeren.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Efter beslutningsforslaget fra Enhedslisten pålægges regeringen at gennemføre de nødvendige ændringer af love og bekendtgørelser for at sikre, at alt kvæg, der er ældre end 3 måneder, skal på græs i sommerhalvåret, ligesom kvæget skal ud fra stalden og luftes dagligt resten af året.

Jeg vil gerne starte med at takke forslagsstillerne for, at de har taget initiativ til, at vi i dag får lejlighed til at drøfte dette emne nærmere. I den forbindelse vil jeg også gerne slå fast, at vi fra regeringens side lægger afgørende vægt på en høj prioritet af dyrs velfærd. Det gælder ikke mindst forholdene for produktionsdyr, herunder kvæg, som lever under et stort og voksende produktionspres.

Dette indebærer, at vi i et dyrevelfærdsmæssigt perspektiv må være særlig opmærksomme på de forhold, som dyrene holdes under, og vi

må løbende vurdere, om reglerne på området er tidssvarende, hensigtsmæssige og tilstrækkelige.

Som forslagsstillerne nævner i bemærkningerne til beslutningsforslaget, har Det Dyreetiske Råd i februar 2006 afgivet en udtalelse om malkekvæg. I udtalelsen foretager Det Dyreetiske Råd en gennemgang af forholdene for malkekvæg og den deraf afledte kalveproduktion. Det Dyreetiske Råd konkluderer i udtalelsen bl.a., at der nedsættes en arbejdsgruppe, der kan komme med forslag til nærmere regler for hold af kvæg. I udtalelsen påpeger Det Dyreetiske Råd også en række problemområder, som efter rådets mening bør indgå i overvejelserne omkring en lovmæssig regulering af velfærd for malkekvæg.

Et af områderne, som særlig fremhæves af Det Dyreetiske Råd, er spørgsmålet om kvægs adgang til afgræsning. Jeg kan oplyse, at jeg i overensstemmelse med anbefaling fra Det Dyreetiske Råd netop har nedsat en arbejdsgruppe, der skal foretage en nærmere vurdering af forholdene for malkekvæg og udarbejde forslag til regler om hold af malkekvæg.

Som formand for arbejdsgruppen er udpeget professor Hans Houe fra Institut for Produktionsdyr og Heste på Københavns Universitet, og arbejdsgruppen består i øvrigt af repræsentanter for de relevante myndigheder og organisationer på området. Arbejdsgruppen skal behandle de forskellige problemområder, som er beskrevet af Det Dyreetiske Råd i udtalelsen om malkekvæg, herunder problemstillingen vedrørende kvægs adgang til afgræsning.

Jeg er overbevist om, at arbejdet i arbejdsgruppen om hold af malkekvæg vil give os det bedste grundlag for de videre overvejelser på området, herunder overvejelser om en nærmere lovmæssig regulering af kvægs adgang til at komme på græs.

Det fremgår af kommissoriet for arbejdsgruppen om hold af malkekvæg, at arbejdsgruppens undersøgelser og vurderinger skal tage udgangspunkt i den tilgængelige videnskabelige forskning på området. Af helt ny forskning på området findes en rapport fra november 2006 fra Danmarks Jordbrugsforskning. Rapporten handler om velfærd hos malkekøer og kalve. I rapporten foretages en nærmere gennemgang af den tilgængelige viden om malkekøers og kalves adfærd, fysiologi og sundhed, der samlet måtte være af relevans for en vurdering af husdyrvelfærd i dansk mælkeproduktion.

Rapporten tager udgangspunkt i de danske produktionsforhold og bygger på den videnskabelige litteratur inden for området. Hertil kommer resultater fra en række undersøgelser, der er lavet specielt med henblik på at beskrive forholdene i den danske mælkeproduktion. Ifølge rapporten tyder den eksisterende viden om fordele og ulemper ved afgræsning på, at velfærden for kvæg generelt vil være bedre ved afgræsning, forudsat at der tages højde for vejrforhold og andre ting. Denne videnskabelige rapport vil naturligvis indgå i grundlaget for arbejdsgruppens overvejelser.

Som jeg startede med at sige, prioriterer regeringen dyrenes velfærd meget højt, og det gælder i særlig grad forholdene for produktionsdyr, hvor vi jævnligt kan konstatere et særligt behov for at sætte ind med initiativer, der giver et velfærdsmæssigt løft. Jeg har derfor også umiddelbart sympati for de intentioner, der ligger bag beslutningsforslaget om kvæg på græs.

Det er dog samtidig min opfattelse, at et eventuelt lovgivningsmæssigt initiativ bør afvente resultatet af arbejdet i arbejdsgruppen om hold af malkekvæg, som jeg netop har nedsat. Arbejdsgruppens rapport vil give os det bedste grundlag for en stillingtagen til spørgsmålet om, hvorvidt der skal indføres et lovkrav om afgræsning for kvæg i Danmark, herunder også hvordan lovkravet specifikt skal udformes.

På den baggrund kan regeringen ikke på nuværende tidspunkt støtte beslutningsforslaget.

Kl. 16.10

(Kort bemærkning)

Per Clausen (EL):

Jeg vil starte med at sige, at jeg er meget glad for langt det meste af det, justitsministeren siger, for det viser, at vi har samme opfattelse af, at der er behov for særlig at se på kvægs vilkår med henblik på dyrevelfærd. Ministeren gav også udtryk for enighed i, at afgræsning i hvert fald var en af de metoder, hvormed man kunne forbedre velfærden.

Jeg vil så bare spørge justitsministeren, om justitsministeren ikke også er enig i, at strukturudviklingen i dansk landbrug, hvor man får større og større malkebesætninger, samtidig med at man kan konstatere, at dér er afgræsning relativt mindre end i de mindre besætninger, også skærper behovet for at se på det her, også for at få lovgivning på området.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jo, jeg vil sige til hr. Per Clausen, at det netop er en af baggrundene for, at jeg mener, at der har været behov for at etablere en sådan arbejdsgruppe. Jeg ved ikke, om alle er udelte begejstrede for, at arbejdsgruppen bliver nedsat, for det betyder, at der kommer til at være klare regler på området, men jeg har set det som en nødvendighed, at der nu bliver opstillet nogle klare regler for, hvordan vi bedre tilgodeser produktionsdyrs velfærd.

Som jeg også indledte med at sige – og det er også det, der ligger i min besvarelse her til hr. Per Clausen – kan man sige, at det pres, man oplever omkring effektivisering af produktionsforhold osv., kommer til at ske på bekostning af dyrenes velfærd, hvis ikke vi sikrer os, at vi så følger med rent dyrevelfærdsmæssigt. Det er det, der er baggrunden for, at arbejdsgruppen nu bliver nedsat, også fordi vi senest her for godt en måneds tid siden fik en rapport, som kan danne et godt grundlag for det arbejde, der nu skal i gang.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Nu blev det her forslag jo fremsat, før det var klart, at ministeren ville nedsætte den her arbejdsgruppe, og jeg er sådan set også indforstået med, at vi kan afvente, at den får arbejdet færdig. Jeg vil bare spørge justitsministeren, om der er et bud på, hvornår hun forventer at den her arbejdsgruppe kan være færdig, og hvornår vi så kan forvente at vi i givet fald kan få en lovgivning på plads.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg har ikke noget bud i dag, men jeg synes, at aftalen må være den, at hr. Per Clausen prøver at stille et skriftligt spørgsmål, og når arbejdsgruppen så er kommet i gang, må vi høre, hvad det er for et tidsperspektiv, man finder. Som jeg har forstået det – uden at skulle gøre mig til den store ekspert angående malkekvægs sundhed – tror jeg, at det, der er helt afgørende, er, at man har noget videnskabelig dokumentation, hvis man skal ind og lovregulere et område, og der har jeg ikke fuldt ud overblik over, om al forskning er endeligt afsluttet på nuværende tidspunkt, eller om der er nye forskningsresultater, man skal afvente, inden de, om jeg så må sige, fra arbejds-

gruppens side kan sige, at nu er al tilgængelig viden på bordet.

Men hvis hr. Per Clausen stiller et skriftligt spørgsmål, så kan det i hvert fald medvirke til, at vi kan komme med en pejling på, hvordan arbejdsprocessen bliver.

(Kort bemærkning).

Mette Gjerskov (S):

Nu er der kommet den her udtalelse fra Det Dyreetiske Råd, hvori de jo faktisk meget tydeligt siger, at det er rigtig godt for kvægs sundhed og velfærd, at det kommer på græs. Men hvorfor har det taget ministeren et år at nedsætte den arbejdsgruppe? Udtalelsen kom i februar 2006, og nu er vi godt hen i slutningen af januar 2007. Hvorfor skal det tage et helt år for ministeren at træffe en beslutning om at nedsætte en arbejdsgruppe?

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Man kan sige, at der er flere forhold, der har gjort sig gældende. For det første er det jo ofte sådan, når der modtages rapporter, herunder også Det Dyreetiske Råds rapport, at en sådan rapport bliver sendt i høring. Så er der en efterfølgende drøftelse, og som jeg også redegjorde for i mit indlæg, var der en stor rapport vi afventede der skulle komme, som bl.a. var inde og belyse det her område meget grundigt. Og der fandt jeg det altså mest naturligt, om man så må sige, at få nogle af de store ting på plads, inden arbejdsgruppen endeligt blev nedsat.

Men det er klart, at man altid kan spørge sig selv, om man ikke bare skal hugge til, og så kan de om ikke andet så bare sætte sig sammen og afvente, at al dokumentation kommer på plads.

Jeg synes sådan set, at vi har forsøgt at få det her på plads hurtigst muligt, men der har bare været flere forskellige ting, der skulle falde helt i hak, inden arbejdsgruppen kunne blive nedsat. Væsentligt synes jeg det er, at vi har fundet en rigtig god formand. Jeg vil sige til fru Mette Gjerskov, at det ikke altid er helt nemt, når de her arbejdsgrupper skal nedsættes, at finde folk, som vi synes er rigtig gode til at påtage sig hvervet med at være formænd, men det lykkedes i den her sag.

(Kort bemærkning).

Mette Gjerskov (S):

Det er jeg glad for. Jeg vil så spørge, om ministeren har sikret sig, at arbejdsgruppen virkelig for

alvor går ind og kigger på fordelene ved køers velfærd på det økologiske område, for det er jo i høj grad det område, vi må drage paralleller til, når vi snakker om køer på græs. Det er jo der, vi har mange af de positive erfaringer.

Der er også nogle få ulemper ved det, men det bliver meget væsentligt, i hvert fald for mig at se, når en arbejdsgruppe skal ind og kigge på det her, at den tager udgangspunkt i økologien og ser på de gode erfaringer, der er, og så forhåbentlig kan få dem spredt til den øvrige malkeproduktion.

Kl. 16.15

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil sige til fru Mette Gjerskov, at jeg tror, det er helt afgørende for malkekvægs velfærd, at man forsøger at tage udgangspunkt i alle de forskellige produktionssystemer, vi har for øjeblikket, så man, om man så må sige, dækker hvert område ind rent videnskabeligt med anbefalinger.

Det, jeg i hvert fald har kendskab til ud fra de rapporter, som jeg har set forud for debatten her i dag, er, at der i hvert fald er noget, der tyder på, at det, alt efter hvilket produktionssystem man vælger, vil have forskellig betydning for dyrenes velfærd, hvorvidt der er afgræsning eller ej. Og der kan man så gå ind og tage fat på, hvad det er for ting, der skal tages ekstra højde for, hvis man lovregulerer det område.

Økologi vil naturligvis indgå som en del af arbejdsgruppens område, men jeg mener også, det er meget vigtigt, at den går ind med hensyn til den konventionelle produktionsmetode og ser på, hvad man så kan gøre på det område, så man ikke fremhæver det ene produktionssystem for det andet.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

I den debat, vi tidligere har haft, hvor trillebørefekten indgik som et delelement, er jeg ikke helt tryk ved, at ministeren ikke helt ved og ikke har gjort sig tanker om, hvornår et sådant udvalg skal være færdigt.

Jeg vil sige, at jeg finder det meget relevant, at der bliver foretaget ordentlige undersøgelser af det. Men jeg vil alligevel godt spørge ministeren, om ikke ministeren har gjort sig nogen tanker om, om der skal gå et halvt år, et helt år eller flere år, inden udvalget skal fremkomme med rapporten om det.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil sige til hr. Kristen Touborg, at jeg mentalt allerede er ved at indstille mig på, at jeg får Trillebør som mellemnavn ud over Feltmann, og det vil jeg så leve med.

Jeg forstår udmærket godt, at der fra Folketingets side er et ønske om, at den her arbejdsgruppe skal gøre sit arbejde og også gerne gøre det færdigt inden for en overskuelig tidshorisont. Jeg må så også bare sige til hr. Kristen Touborg, at det, jeg mest er optaget af, er dyrenes velfærd, og jeg er også optaget af, at de gode og dygtige mennesker, der nu sidder i arbejdsgruppen, har ro til at få gjort deres arbejde færdigt.

Så jeg vil sige, at jeg nok på en pæn måde skal få givet til kende over for arbejdsgruppen, at Folketinget er meget optaget af, at den her sag ikke trækker længere ud end højst nødvendigt, men naturligvis også inddrage de synspunkter, som hr. Kristen Touborg kom med, om, at det skal være et grundigt stykke arbejde, der bliver gjort, for det håber jeg vi er helt enige om.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret og så kun henvise til, at der jo er andre områder, hvor arbejdsgrupper sidder temmelig længe, 7-8 år, og stadig væk ikke helt ved, hvornår de kommer med deres rapport. Det var egentlig under hensyn til sådanne forholdsvis aktuelle sager, at jeg godt ville høre lidt nærmere om, hvad ministeren tænkte på.

Men jeg har forstået budskabet, og det siger jeg tak for.

(Kort bemærkning).

Ole Glahn (RV):

I forlængelse af fru Mette Gjerskovs indlæg eller spørgsmål omkring økologisk produktion kan man sige, at der jo må være meget inspiration at hente der, for når man har stillet de regler op for økologer, f.eks. at køerne skal være på græs, så er det vel, fordi man har nogle overvejelser om og dokumentation på, at det er sundhedsfremmende, og det tyder meget også på. Det var det ene.

Det andet var, at jeg ikke helt hørte, om den der arbejdsgruppe kun skal beskæftige sig med køer, eller om den også skal beskæftige sig med kalveproduktion. Mig bekendt er der måske nogle problemer med den måde, man fodrer

kalve på. Det vil jeg gerne lige høre ministeren om.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Nu vil jeg sige til hr. Ole Glahn, at jeg tror, det lidt vil være at foruddiskontere debatten, hvis vi allerede nu skal begynde at diskutere, præcis hvad det er, arbejdsgruppen skal arbejde med af forskellige produktionsmetoder. Men udgangspunktet er, at arbejdsgruppen skal arbejde med hold af malkekvæg, det er det, der er arbejdsgruppens hovedområde. Og det er alle de forskellige typer malkekvæg, der findes i Danmark.

(Kort bemærkning).

Ole Glahn (RV):

Det var ikke, fordi jeg ville have, at man allerede nu skulle forsøge at forholde sig til det, det var sådan set et forsøg på at støtte forslaget om, at der jo er inspiration at hente i rapporten, for der er jo opstillet nogle regler for den måde, man skal drive det på økologisk, og der er jo nogle særlige dyreværnshensyn, der bliver taget der, dem kunne man jo godt overføre til den mere traditionelle form for produktion.

Det var sådan set bare det, jeg gerne ville høre. Jeg ville bare spørge ministeren, om ikke sådan nogle tanker også vil blive taget med.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Uden på nogen som helst måde at forsøge at foruddiskontere arbejdsgruppens arbejde, for der er en dygtig formand, der nok skal sørge for at lede det, vil jeg sige, at det jo er helt naturligt, at de nyeste produktionstyper, der har høj dyrevelfærdsmæssig betydning, naturligvis indgår i arbejdsgruppens arbejde.

KL 16.20

Så vil jeg sige til hr. Ole Glahn, at det, der for mig som den ansvarlige dyrevelfærdsminister har været helt afgørende, har været, at der blev sat yderligere fokus på produktionsdyrene, og der er malkekvæg et af de områder, hvor jeg har ment det har været mest relevant at der blev nedsat en arbejdsgruppe med henblik på en lovregulering i fremtiden. Det er derfor der, at fokus bliver for den her arbejdsgruppe.

Man kan sige, at der, når det drejer sig om kalve, allerede i dag er en ret omfattende EU-regulering af det spørgsmål. Men det kan vi jo altid diskutere i en anden omgang.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ministeren. Vi går nu til ordførerrækken, og først i rækken er hr. Jens Kirk.

Jens Kirk (V):

Tak for den debat, vi skal have om dette emne. Der skal ikke være tvivl om, at Venstre selvfølgelig går ind for, at dyrene skal have det så godt som muligt, også produktionsdyrene.

Med udgangspunkt i beslutningsforslaget, hvor der nævnes KvægInfo nr. 1374 fra beslutningsforslagsstillernes side, vil jeg gerne læse konklusionen fra denne beretning, hvor der står i de sidste seks linjer:

»Besætninger med en høj sundhedstilstand kan ikke forvente, at sundheden bliver forbedret væsentligt ved at lukke køerne på græs, men er der problemer med sundheden i besætningen, skønnes det, at det er muligt at opnå en forbedring ved at lukke køerne på græs. En samlet vurdering peger på, at det er med fordel for køer, der kommer på græs. Denne fordel er størst for besætninger i bindestald, mens det for køer i løsrift er en mindre fordel at komme på græs.«

Det er konklusionen. Og hvis man læser i forfatterlisten til denne konklusion, ja, så spænder den fra 1986 til 2003. Det vil altså sige, at de sidste forsøg er foretaget for en 3-4 år siden, og at nogle af dem er ældre.

Vi må jo sige, at det på malkekvægsområdet er gået utrolig stærkt de sidste år med hensyn til den opstaldningsform, de har. Der er blevet meget mere plads i staldene. Der er meget mere lys i staldene, der er skygge om sommeren, og man kan se, at der er gardiner i vinduerne i siderne, som trækkes ned og op afhængigt af luft, vejr og vind, og der er kommet skrabere, hvilket vil sige, at gangforholdene er blevet betydelig bedre.

Når man så siger, at vi skal tage udgangspunkt i det økologiske, så er det selvfølgelig rigtigt. Men vi skal også lige have in mente, at de jo får deres ekstra 20 pct. for mælken og også ekstra for kødet på grundlag af de særlige regler, der er givet der, bl.a. at de ikke må have så mange dyr pr. ha, kravet om, at køerne skal ud, og det er jo noget, der alt i alt fordyrer den produktion. Skal vi til at drive køerne ud, må vi også sige, at det fordyrer produktionen. Det er helt klart, at hvis staldforholdene ikke er i orden skal de ud, men vi må sige, at forholdene er ved at blive virkelig gode de fleste steder i øjeblikket, og de er på vej til at blive rigtig gode.

Derfor hylder jeg meget, at ministeren nu har nedsat et udvalg, som vil gennemgå denne pro-

blematik og komme frem til en løsning på problemet inden for en rimelig tid.

Man må jo huske, at hvis vi begynder at lukke køerne ud i større flokke, er vi på grund af det krav, vi har stillet bl.a. miljømæssigt, nødt til at have store flokke de fleste steder. Skal de have lov til at gå ud i pløre på flere ha? Hvad men den gødning, der falder der? Skal de have en cementeret motionsfold, skal gødningen skræbes sammen, eller hvad skal den, skal den i gyllebeholderen, eller må den bare løbe ud til siderne på marken?

Vi ved, at pløre giver dårlige klove. Hvad, hvis vi skal have automatisk malkning, skal vi udelukke det? Hvad med sten, hvad med fluestik, paratuberkulose, som vel findes i 85 pct. af besætningen, hvad med regelen om det, hvis vi skal gennemgå det? Hvad med ammoniakfordampningen? Den bliver heller ikke mindre.

Det er helt klart, at der skal ske nogle forbedringer, og vi skal have det gennemgået, men jeg tror, vi skal vente et år eller to på at få det. I hvert fald er tro og antagelse ikke nok. Det er det, der går igen i nogle af de forudsætninger, Det Dyreetiske Råd fremlægger, nemlig at de vil sige, at vi antager dette. Jeg mener, vi skal viden om det, inden vi gør det.

Endelig skriver forslagsstillerne, at Danmarks natur har brug for græssende dyr, og at det ville koste vel i nærheden af 400 mio. kr., hvis staten skulle betale for det. Jeg tror aldrig, vi får malkekøerne ud på f.eks. Skjern enge, i hvert fald ikke, så de kan producere mælk, så det tror jeg vi skal holde uden for debatten. Jeg tror, vi skal nøjes med at diskutere dyrevelfærd, og derfor hilser jeg med glæde, at vi har den debat, men også og ikke mindst, at ministeren nu har nedsat en gruppe, som vil gennemgå disse problemer.

Kl. 16.25

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak. Der er flere, der har bedt om ordet for korte bemærkninger. Først fru Mette Gjerskov.

(Kort bemærkning).

Mette Gjerskov (S):

Jeg undrer mig lidt over, at ordføreren i sit indledende citat alene taler om sundhed, altså om, hvad der sundhedsmæssigt er godt for køerne, for der er jo ikke nogen tvivl om, at i varierende grader afhængigt af staldsystem er det en forbedring for kvægs sundhed at komme på græs, men det må vel også være en forbedring for

kvægs velfærd. Det er vel ikke sådan, at sundhed og velfærd er fuldstændig identiske ord?

Det, vi taler om her, er jo velfærd for kvæg, og den velfærd går bl.a. på, at de kan komme på græs. Det synes vi i Socialdemokratiet er et meget, meget væsentligt element. Det handler jo ikke kun om sundhed.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg vil sige til fru Mette Gjerskov, at det jo ikke altid er sådan, at det at komme på græs er det samme som velfærd. Det kan være meget regnvej og derved meget pløret, det kan jo også være 30 graders sol, og så må vi vel sige, at så ville køerne måske have det bedre under et skyggefuldt tag, som vi ser f.eks. i Israel eller USA og andre steder. Så det er ikke altid velfærd at komme ud.

Vi har også en meget varieret fodersammensætning ved at lukke dem på græs. Det kan være meget vandholdigt, det kan være tungt fordøjeligt, det kan være let fordøjeligt. Det er ikke særlig godt for tarmfloraen hos et firemavet dyr med den forskellige sammensætning af foder, så det kan ikke altid ligestilles.

(Kort bemærkning).

Mette Gjerskov (S):

Så undrer det mig bare, at det blev brugt som argument, at det kun var sundheden, der blev forbedret, og ikke nødvendigvis velfærden. Men lad det nu være.

Er ordføreren ikke enig i, som Det Dyreetiske Råd udtaler, at når man giver køerne mulighed for at have normal social adfærd, hvor aggressiv adfærd bliver minimeret, og hvor man slipper for meget af den aggressivitet, som ofte opstår omkring foderbordet, når køerne fodres, hvis kvæget kommer på græs, så er det et væsentligt element i kvægs velfærd?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Der må jeg sige til fru Mette Gjerskov, at det er jeg ikke helt enig i, for hvis ordføreren har været i en moderne stald, så tror jeg ikke, ordføreren har oplevet, at der er aggressivitet hos dyrene. Ligesom på græs, hvor vi har en førerko, er der også en førerko i stalden, sådan er det. Den aggressivitet er der ikke mere. De går stille og roligt rundt på pæne kløve, de fleste af dyrene, og de går tørre, fordi der er skrabet, så det er jeg

ikke enig med ordføreren i. Men ligegodt priser jeg, at ministeren har nedsat et udvalg.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Nu er der jo ikke mange her i Folketinget, der som hr. Jens Kirk kan beskrive det moderne industrilandbrug som et godt landbrug, hvad angår dyrevelfærd. Det er også fint nok, at hr. Jens Kirk gør det. Men pointen er da, at det af hr. Jens Kirks indledende bemærkninger fremgik, at hr. Jens Kirk indtil nu faktisk også kun kendte til videnskabelige undersøgelser, der viste, at det at komme på græs var en fordel dyrevelfærdsmæssigt, for det var jo konklusionen på den undersøgelse, hr. Jens Kirk læste op.

Så siger hr. Jens Kirk, at det nok har forandret sig siden, fordi det hele i de nye moderne stalde fungerer meget bedre. Jeg vil bare spørge hr. Jens Kirk om en ting: Hvis det viser sig efter det fornyede undersøgelsesarbejde, der nu laves, at det er en dyrevelfærdsmæssig fordel for køerne at komme på græs, vil hr. Jens Kirk så støtte, at vi lovgivningsmæssigt stiller krav om det?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Til hr. Per Clausen kan jeg sige, at jeg altid er bekymret, når vi siger, at vi skal have lovforslag på området. Vi skal selvfølgelig have nogle gode etiske regler for alle områder, men undersøgelsesresultatet vil nok ikke være sort eller hvidt. Der vil nok være mange af de forslag, der kommer frem, der siger, at det på den ene side er sådan og på den anden side sådan. Produktionsmæssigt ville det nok mange gange være bedre, hvis dyrene blev inde. På visse dage ville det være bedre, at køerne var på græs. Andre dage igen ville det være absolut bedst, at de var inde.

Hvis vi skal tage hensyn til miljøet omkring dyret, tror jeg, det vil være vanskeligt at sikre det ved, at det kom på græs altid, fordi det er så uensartet et sommervejr, vi har i Danmark, hvor det snart regner og vil give en masse pløre, og i andre tilfælde vil være meget tørt og meget solskin. Så der vil være gråzoner, men vi vil altid kigge velvilligt på det.

Kl. 16.30

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Så vidt jeg har forstået, er det sådan, at i de tilfælde, hvor man har givet kvæget mulighed for at vælge mellem at være ude og inde, har de så

dan meget ensidigt valgt at være ude, uanset om vejrforholdene efter menneskers opfattelse var til, at man skulle være inde.

Men det, jeg synes er det mest interessante spørgsmål til hr. Jens Kirk her, er, om hr. Jens Kirk er uenig med justitsministeren, for justitsministeren sagde jo, at hun mente, det var nødvendigt at lovregulere på det her område. Det kan jeg forstå på hr. Jens Kirk at han synes er en dårlig idé. Så jeg vil bare vide: Er hr. Jens Kirk og Venstre enig med ministeren på det her område, eller er man uenig?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg tror, jeg sagde i mit forrige svar til hr. Per Clausen, at jeg altid var betænkelig, når vi snakkede om ny lovgivning på området, for hvis vi har nogle gode regler på området, så burde det vel i grunden være nok. Vi har alene nogle Arla-koncepter, vi skal efterleve, vi har nogle dyrevelfærdslove, vi skal efterleve, og så behøver vi vel ikke så mange andre regler for det her.

Hvis man ligefrem skal til at lovgive om, om køerne skal på græs eller være inde, synes jeg, det ville være ulykkeligt. I nogle situationer og i nogle egne af Danmark ville det nok være det rigtige, men på andre jorder med fedtet lerjord ville det absolut være forkert, tror jeg.

(Kort bemærkning).

Ole Glahn (RV):

Hr. Jens Kirk skabte altså også lidt tvivl hos mig, da jeg sad og lyttede til svaret, for hr. Jens Kirk siger, at når man får sådan nogle undersøgelser, så er der lidt på den ene side og lidt på den anden side. Skal det forstås sådan, at hr. Jens Kirk sådan set formelt støtter ministeren i, at der er nedsat den her arbejdsgruppe, men at hr. Jens Kirk sådan set allerede har besluttet sig for, at uanset hvad den kommer frem med, så skal det ikke føre til lovgivning? Er det sådan, det skal tolkes, hvad hr. Jens Kirk siger, at det med lovgivning er en ulykke, og at det jo burde være sådan, at folk selv kunne finde ud af det? Er det sådan, det er?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg kan berolige hr. Ole Glahn med, at hr. Jens Kirk ikke har besluttet sig allerede nu, og det har Venstre heller ikke. Vi tager gerne den diskussion her og synes også, det er i orden og fint, vi får den diskussion, og at vi har nedsat det udvalg.

Men vi må også sige, at det på nogle områder sikkert skal være sådan og på andre sikkert skal være anderledes, men det kunne jo også være, at det kolliderede med hinanden, og så bliver det ikke så let ligefrem at lave en god og sikker lovgivning på området.

Man kan sige, at hvis vi skal lave lovgivning, skulle det gerne være, fordi vi gerne ville fremme noget rigtigt. Men hvis vi mener, vi kan fremme det med det, vi allerede har sat i værk, så synes jeg i grunden, det er en god ting.

(Kort bemærkning).

Ole Glahn (RV):

Nu er der jo meget, der tyder på, at den måde, vi holder kvæg på i dag og specielt malkekvæg, gør, at det bliver meget hårdt presset, og det vil undersøgelsen jo så også vise. Der er forskellige undersøgelser, der har vist, at der faktisk er ret hårde forhold for de produktionskøer, der skal yde meget store mælkeydelser.

Jeg vil spørge hr. Jens Kirk, om det ikke er sådan, at vi som lovgivere faktisk har en forpligtelse til at lægge rammer, som bestemmer, at landmænd altså skal holde deres produktion inden for disse rammer, for ellers går det ud over dyrevelfærden. Der er vel en konflikt mellem dyrevelfærd på den ene side og økonomiske hensyn på den anden, og det er vel ikke rigtigt, hvis de økonomiske hensyn fuldstændig overtrumfer de dyrevelfærdsmaessige.

Der må vi vel sige også på borgernes og forbrugernes vegne, at der også skal være et hensyn til dyrevelfærden. Er hr. Jens Kirk ikke enig i det?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Selvfølgelig skal der være det, men jeg er absolut ikke enig med den radikale ordfører i, at et dyr, der producerer meget, har det skidt. Hvis ikke dyrene havde det virkelig godt og blev fodret optimalt, kunne de jo ikke have den ydelse, de præsterer. Det er jo ikke noget, man kan pumpe dem op til. Det er genetisk.

Jeg tænker bare på, hvad der er sket genetisk de sidste 20-30 år i avlsarbejdet, hvilket jo gør, at det enkelte dyr kan omsætte og producere meget mere. Skal vi ved en lovgivning pakke det ind og sige, at det må de ikke? Det skal vi vel ikke. Det er bonden, det er driftslederen, der i langt de fleste tilfælde afgør, om dyrene har det virkelig godt, og om de producerer godt, og om

der er stort eller lille sygdomsudbrud. Det er også driftslederen, der gør det.

Det synes jeg i grunden vi skulle lade driftslederen om. Vi skal ikke begynde at lave alt for meget lovgivning om, hvad han må og ikke må på det område. Men vi skal selvfølgelig overholde alle de dyreetiske spilleregler og dyreværnsloven.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg synes, hr. Jens Kirk kom lidt let omkring svaret til fru Mette Gjerskov vedrørende spørgsmålet om aggressivitet i forbindelse med dyr, der går løse inden døre. Jeg tror, hr. Jens Kirk svarede noget med, at fru Mette Gjerskov nok ikke havde været i en moderne stald i nyere tid. Jeg vil godt høre hr. Jens Kirk, om det var en fortællelse, da hr. Jens Kirk gav udtryk for, at der ingen problemer er med aggressivitet i en moderne løsdriftsstald?

Kl. 16.35

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Det tror jeg ikke jeg sagde. Og jeg beklager, jeg ved selvfølgelig ikke, om fru Mette Gjerskov har været i en moderne løsdriftsstald de sidste 3-4 år, det ved jeg selvfølgelig ikke. Men jeg vil bare sige, at der, hvor vi virkelig har aggressivitet, hvis der skal tales om kreaturerne, er jo hos ammekøerne. Det er jo ikke hos produktionskøerne. De er så tamme. Og det er jo igen op til driftslederen at afgøre, om de skal være tamme. Hvis han skræmmer dem og ligesom giver dem et dask bagi hver dag, så er de nok ikke særlig tamme, og så forsvinder de, men ellers er de da sådan, at de flokkes om en, når man kommer i stalden. Det kan jeg meddele at jeg har oplevet tusindvis af gange.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg forstår, at aggressivitet også godt kan optræde i en moderne løsdriftsstald blandt malkekvæg. Det er jo godt at få det på plads.

Jeg vil godt spørge hr. Jens Kirk om de meget store problemer, han opridser om det med at have køerne ude. Ordføreren snakker om det pløre, de går i, og at det kan give meget store miljømæssige problemer. Jeg vil medgive, at der er nogle ting, man skal tage højde for. Man kan ikke bare lukke køerne ud på et lille areal. Så giver det voldsomme problemer. Men ville det

ikke være en mulighed at benytte nogenlunde de regler, der er i det økologiske landbrug? Er det ikke rigtigt, at når man har et rimelig stort areal til køerne at gå på, så kan græsset sagtens holde til, at de går ude?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jo, det må jeg til dels medgive hr. Kristen Touborg. Men jeg må også sige, at det har den traditionelle landmand jo ikke mulighed for. For det første skal han jo have en halv gang mere jord til den samme bedrift. Det er ikke gratis. Og det vil sige, at alene der stiller vi ham jo i en ulige konkurrence. Han får jo for det andet heller ikke 40 øre mere pr. kilo mælk eller 45 øre, end økologen gør. Og det vil sige, at det da er de omkostninger, som jo afgør, om økologen kan eksistere eller ikke kan eksistere og have et fornuftigt udbytte i forhold til den anden. Det synes jeg man glemmer helt i det regnestykke her. Og så kan man jo gange det tal med en halv eller en hel million kilo mælk for at se, hvad man i grunden ligesom har at gøre godt med.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og det er nu fru Mette Gjerskov.

Mette Gjerskov (S):

Jeg synes jo, at det er en fornøjelse, at vi sådan har fået sat dyrevelfærd på dagsordenen i dag. Jeg synes også, at det er en fornøjelse at læse om det grundige arbejde, der er gjort, i den udtalelse om malkekvæg, der er kommet fra Det Dyreetiske Råd. Det er en af de dyrearter, som vi måske ikke har haft allermest fokus på her i Folketinget, og derfor synes jeg, det er meget positivt at få lejlighed til også at drøfte det nu.

Beslutningsforslaget i dag handler jo alene om et enkelt hjørne af udtalelsen, nemlig det her med, at kvæg skal på græs. Vi mener jo sådan set, at det er klart dokumenteret, at der er behov for at løfte dyrevelfærd generelt i dansk landbrug, specifikt hvad angår dansk kvæg. Og vi mener faktisk også, at det står meget tydeligt i den her rapport, at kvægs adgang til græs kan være en stor forbedring for dyrevelfærden.

Nogle af de problemer, vi står med i kvægproduktionen, handler jo om nogle helt generelle produktionsbetingelser. Jeg synes også, at man kan se, at når Det Dyreetiske Råd anbefaler adgang til græsning som en måde at tilgodese dyrenes velfærd på, så er det noget, vi virkelig

skal tage alvorligt. Det er vi fuldstændig enige i. Det er sådan i dag, at køerne presses meget hårdt i moderne produktion, og det betyder, at de har brug for særlige hensyn.

Venstres ordfører siger det samme, som man har sagt i mange, mange år, nemlig at et dyr ikke kan producere, hvis det ikke har det godt. Det er rigtigt, tror jeg, et stykke hen ad vejen, men jeg tror ikke, at man kan tage det den anden vej rundt og sige, at et dyr, som producerer meget, dermed også har det godt. Jeg tror ikke, at ligningen går begge veje.

For det er jo sådan, at vi presser kvæget utrolig hårdt, især malkekvæget presser vi utrolig hårdt i produktionen. Det vil sige, at de lever under et dagligt stress i deres mælkeproduktion. Og sådan er det. Det må vi bare konstatere. Det gør dem mere modtagelige over for sygdomme og over for alle mulige andre ting. Og derfor er vi nødt til sikre dem en ordentlig velfærd og nogle ordentlige omgivelser.

Kl. 16.40

Vi mener altså, at det vil give væsentlige forbedringer for dyrevelfærden, hvis alle køer kommer på græs i sommerhalvåret. Vi mener, at der ligger nogle vældig gode erfaringer fra det økologiske område, som man kan drage ind i de her overvejelser. Det er jo sådan, at man på det økologiske område ved, hvordan det er, når de har været på græs, og det er til at have med at gøre.

Så er jeg enig med Venstres ordfører, når han siger, at det ikke altid er velfærd for en ko at stå ude i 30 graders hede eller i en snestorm eller i regnvejr for den sags skyld, men vi bliver altså lige nødt til at holde tingene lidt fra hinanden. Det er jo sådan, at dyr, der går udenfor, også skal have adgang til læ og ly, og det skal kvæg selvfølgelig også.

Jeg synes også, vi skal kigge lidt på det store miljømæssige billede. Vi skal selvfølgelig ikke lukke kvæg ud på et meget lille område, hvor de så bidrager alt for meget til nitratmængden og den slags, men vi har faktisk brug for afgræsning af en masse miljøområder i dette land. Vi har brug for, at kvæget kommer ud og afgræsser og fjerner noget af vegetationen. Så det ville spille fint ind i forhold til miljøet.

Vi vil selvfølgelig også under udvalgsbehandling gå ind og drøfte, om forslaget skal afvente arbejdsgruppen under Justitsministeriet, og det lyder jo som en vældig god idé. Men jeg må i den forbindelse bemærke, at det er meget, meget typisk for regeringens håndtering af dy-

revelfærd generelt, at de først handler, når de er absolut tvunget til det. Nu har jeg åbenbart efterhånden fået fastslået et trillebørsprincip i salen i dag, som handler om, at regeringen skal presses meget. Og det synes jeg faktisk også gælder her.

Vi har fået nogle forklaringer, men det er altså stadig væk sådan, at Det Dyreetiske Råd kom med en udtalelse for et år siden. Det anbefaler, at der nedsættes en arbejdsgruppe, men det er først i forbindelse med, at Enhedslisten nu rejser sagen og fremsætter forslaget, at ministeren rent faktisk opper sig og melder ud, at hun nu vil nedsætte en arbejdsgruppe. Det tog næsten et år. Så kan regeringen jo glæde sig over, at de i hvert fald fik udskudt den beslutning, men vi synes, at det er utilfredsstillende. Og vi synes måske også, det er kendetegnende, når man har hørt ministeren, som jo egentlig kommer med en forholdsvis positiv indstilling til det, at Venstres ordfører er meget, meget fodslæbende og næsten kun ser problemer i det her. Han ser ikke mange fordele. Det synes vi er vældig ærgerligt. Vi synes, at vi skal have sat fokus på velfærden, og vi vil gerne i udvalgsarbejdet drøfte, hvordan, hvor meget og hvorledes.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Christian H. Hansen.

Christian H. Hansen (DF):

Jeg vil sige, at i Dansk Folkeparti kan vi faktisk godt støtte intentionerne i det her forslag, der kommer fra Enhedslisten.

Det Dyreetiske Råd kom som nævnt i beslutningsforslaget i februar 2006 med en udtalelse omkring malkekvæg. Her blev omtalt forskellige tendenser til større lidelser i klove og ben samt yverbetændelse osv., som jo også er ridset op i beslutningsforslaget. I rapporten kan man konkludere, at Det Dyreetiske Råd finder, at afgræsning er en naturlig måde at tilgodese køers velfærd på. Derfor fastslår rådet, at man mener, at det som udgangspunkt skal være således, at køer bør have mulighed for at komme på græs.

Nu er det ikke, fordi jeg står og vil drømme mig fuldstændig tilbage til Morten Korch – det kan i øvrigt være dejligt nok at gøre det en gang imellem, det kan være befriende, der er slet ikke de samme problemer, som man ser i dag – men det, som er omtalt her af Det Dyreetiske Råd, og noget af det, som vi også drøfter i dag på baggrund af Enhedslisten forslag, er egentlig bare

noget, som er naturligt. Det er jo naturligt, at køerne kommer ud på græs, sådan har det været tilbage i tiden. Så er der opfundet nogle andre ting af os mennesker, som gør, at nu er det ikke sådan længere, og så kommer vi ind i en lang debat om konkurrence osv., men det skal vi jo slet ikke i dag.

Egentlig havde jeg her i mit talepapir skrevet sådan i små stikord, at jeg ville opfordre regeringen til at nedsætte en arbejdsgruppe. Det behøver jeg så ikke længere at opfordre regeringen til, for det har den allerede tilkendegivet at den vil gøre. Og så må jeg jo sige, at det bakker vi op om i Dansk Folkeparti.

Kl. 16.45

Men jeg vil også godt sige, og det er ikke på baggrund af den debat, der har været her i dag, men det står faktisk også i mit talepapir, og nu må jeg hellere citere det ordret, selv om det egentlig kun var stikord: Det må godt være det, man forstår ved en hurtigtarbejdende arbejdsgruppe. Når jeg nævner det, er det, fordi som regel når man siger hurtigtarbejdende, så er det stadig væk langsomtarbejdende, men alligevel lidt hurtigere, end hvis man ikke havde sagt hurtigtarbejdende.

Det er altså en opfordring til Justitsministeriet om, at det her ikke skal være noget, der bare trækker i langdrag, det skal ikke være sådan, at vi mødes til næste år, i 2008, til en ny debat, fordi den her arbejdsgruppe ikke er kommet frem til noget.

Lad mig slutte med de bemærkninger og så sige, at vi i Dansk Folkeparti sagtens kan støtte intentionerne i beslutningsforslaget, og vi ser så frem til, at ministeren nedsætter en arbejdsgruppe, som kommer i gang med at kigge på den her problematik.

Må jeg så ikke godt sige, at Enhedslisten måske nok, da de skrev beslutningsforslaget skulle have tænkt lidt over det, man skriver i starten, nemlig at kørerne skal uden for stalden og luftes dagligt. Der kan altså være nogle, der tænker sådan lidt: Luftes, er det så ligesom en hund i snor? Og så siger jeg bare, at så er der nogle problemer, hvis vi snakker om 279 malkekøer, der skal have en snor på hver dag og en tur ned i engen og tilbage igen.

Men ellers er det et rigtig positivt beslutningsforslag, og jeg ser frem til, at justitsministeren hurtigt kommer med nogle gode initiativer på det her område.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren. Og jeg giver nu ordet til hr. Allan Niebuhr.

Allan Niebuhr (KF):

Jeg vil godt indledningsvis sige, at jeg synes, det er gode intentioner, der ligger bag beslutningsforslaget fra Enhedslisten. Jeg synes, der ligger mange gode tanker i det, og jeg vil da heller ikke på noget tidspunkt afvise, at det kan blive en rigtig god idé.

Jeg vil, som andre også har sagt, holde fast i, at Det Dyreetiske Råds udtalelser har været baggrund for, at justitsministeren har nedsat den arbejdsgruppe. Det synes jeg er en rigtig god måde at gribe tingene an på – ikke for at skubbe problemstillingen i trillebøren, som fru Mette Gjerskov så malende beskriver det, men, som jeg også nævnte det under det foregående punkts behandling, for at træffe vores beslutninger på et oplyst grundlag.

Jeg har sådan en holdning til eller en følelse af, at oppositionen nogle gange gerne vil vise handlekraft, og så skal det altså med djævlens vold og magt ske med en sådan hastighed, at det ikke virker særlig gennemtænkt og det ikke virker særlig motiverende for, at man i hvert fald får lov til at få undersøgt det af nogle mennesker, der måske er klogere end os. Sådan nogle findes der nemlig også. Og jeg synes, det er en god idé, at vi får undersøgt det her til bunds og får et godt grundlag til at træffe den endelige beslutning på.

Så vil jeg gerne slutte med at sige, at når vi snakker hastværk eller ikke hastværk, vil jeg ikke afvise, at det resultat kan betyde, at vi vil stemme for et lovforslag på området, men jeg vil samtidig gerne have lov til at fastholde, at det bør ske med en tidsramme, der tilgodeser, at der altså er nogle mennesker ude i landet, der har investeret i nogle staldbygninger med løsdriftstalde og alt muligt med nogle kæmpestore værdier, og at vi ikke bare kan gå hen og trække en beslutning ned over hovedet på dem. Det kan godt være, det her viser sig at være en god idé, men det kan ikke og må ikke være sådan, at det på et kort øjeblik betyder, at de investeringer, som den enkelte landmand har foretaget i en god mening og i god tro til den politik, der har været gældende, ikke også i fremtiden skal være en lovlig måde at have sine køer på.

Så herfra vil jeg sige, at jeg ikke vil afvise, at vi stemmer for det forslag, når det er gennemarbejdet, men det skal være med en acceptabel

tidsramme, som gør, at landmanden ikke sætter sine investeringer over styr.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Hr. Per Clausen, fru Mette Gjerskov og hr. Ole Glahn har bedt om ordet for korte bemærkninger. Først er det hr. Per Clausen.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Nu har jeg såmænd ikke nogen bemærkninger til, at Det Konservative Folkeparti altid vil sikre erhvervsinteresserne. Det fremgik jo også i den tidligere debat, at det var væsentligt, og det er vel også en af Det Konservative Folkepartis vigtigste opgaver, og dem er der også nogle der skal tage sig af.

Men jeg vil gerne spørge hr. Allan Niebuhr, hvad han mente med hastværk fra oppositionens side. Fra den her rapport fra Det Dyreetiske Råd kom, gik der 10 måneder, før jeg fremsatte det her beslutningsforslag. Jeg synes faktisk, det var mere passende, hvis hr. Allan Niebuhr kritiserede oppositionen for langsomhed og sløvsind i den her sag; 10 måneder er lang tid. At det så tager 12 måneder for ministeren at få nedsat en arbejdsgruppe, vil jeg slet ikke karakterisere, for nu har jeg jo karakteriseret min egen sådan langsomhed i den her proces.

Kl. 16.50

(Kort bemærkning).

Allan Niebuhr (KF):

Mit udsagn om hastværk var jo sådan mere generelt, nemlig at nu skal man vise handlekraft, og så skal det altså ske, uden at der overhovedet er tid til at høre eksperter og få undersøgt tingene.

Jeg synes, ministeren på en ganske udmærket måde har fortalt om operationerne med hensyn til tilblivelsen af arbejdsgrupper og om måden, arbejdsgrupper nedsættes på, og hastigheden, hvormed man kan forlange at disse arbejdsgrupper kommer med deres resultater; det ved ministeren væsentlig mere om, end jeg gør. Jeg kan kun sige, at jeg har fuld tiltro til, at ministeren ikke har behov for at skubbe en sag, hvis det lader sig gøre at arbejde hurtigere; så det kan jeg slet ikke se nogen begrundelse for.

Men jeg mener bare stadig væk, at handlekraft ikke behøver at betyde, at man slet ikke har tid til at lytte til eksperter, før man træffer beslutninger. For jeg gentager det, jeg sagde før:

Der er altså mennesker uden for det her Ting, der måske er klogere på tingene, end vi er.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Jeg var bare glad for, at vi kunne få dementeret det udsagn, at den måde, jeg har handlet på i den her sag, er udtryk for handlekraft og evnen til at handle hurtigt. Den er tværtimod udtryk for stor tålmodighed og langmodighed, for jeg har jo ikke mulighed for at følge med i, at man i Justitsministeriet har behov for at arbejde meget koncentreret med det her i et år, før man kan nedsætte en arbejdsgruppe; det kunne jeg jo ikke vide. Nu ved jeg det, så fremover vil jeg måske nøjes med at stille tre-fire § 20-spørgsmål til ministeren om, hvordan det går. Så kan det måske være nok til at få sat lidt gang i tingene, også fordi man i Justitsministeriet vil kunne nå frem til, at det er hurtigere at nedsætte arbejdsgruppen end at svare på de spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Allan Niebuhr (KF):

Jeg vil gerne kvittere for det, som hr. Per Clausen siger. Jeg startede faktisk mit ordførerindlæg med at rose Enhedslistens initiativer på det her punkt, og hvis hr. Per Clausen opfattede mine udtalelser om hastværk, som om de alene gik på det her punkt, vil jeg sige, at det ikke var det, der var min hensigt. Jeg har faktisk stor respekt for det forslag, og hvis det viser sig, at det er vejen frem, har jeg også åbnet mulighed for, at vi selvfølgelig vil følge op på det.

Jeg synes også, at køer på græs er et godt bilde at se for sig, så jeg kan heller ikke se, at der skulle være noget til hinder for, at køer kunne komme på græs, men jeg vil bare gerne have, at det sker på det oplyste grundlag, jeg bad om. Men det var ikke min hensigt på nogen måde at nedgøre det forslag, som ligger her fra Enhedslisten.

(Kort bemærkning).

Mette Gjerskov (S):

Jeg bad også om ordet, fordi jeg blev lidt provokeret af, at hr. Allan Niebuhr mener, at man om oppositionen kan sige, at hastværk er lastværk, altså, at vi synes, at alting skal gå alt for hurtigt, og at vi ikke vil lytte til nogen. Det synes jeg er meget forkert.

Jeg har faktisk læst den her rapport fra Det Dyreetiske Råd meget nøje, og den anbefaler en hel masse ting, bl.a. at der nedsættes en arbejds-

gruppe. Og jeg har faktisk haft så meget tid til at læse den, at jeg næsten burde kunne den udenad, for den udkom i februar, og arbejdsgruppen bliver først nedsat nu. Det var såmænd bare det, vi sagde.

Nu gør hr. Allan Niebuhr så meget ud af, at det er vigtigt at lytte til eksperterne – det vil vi meget gerne; vi vil meget gerne lytte til eksperterne – og det får mig til at spørge, om det skal tages som udtryk for, at regeringen har fået en anden holdning til det med eksperter og smagsdommere og råd og nævn, der skal nedlægges. For det plejer da ikke ligefrem at være regeringspartierne, der efterlyser mere eksperthjælp.

(Kort bemærkning).

Allan Niebuhr (KF):

Nu snakker fru Mette Gjerskov om at lade sig provokere. I min erindring var det fru Mette Gjerskov, der startede med at provokere med trillebøre og efterløbere, og jeg ved ikke hvad.

Men jeg snakker ikke om smagsdommere. Jeg snakker om, at der altså er en fagkundskab ude omkring; der er fagfolk, som ved utrolig meget mere, end jeg i hvert fald ved, om kvæg, kvægs adfærd, og hvad kvæg har godt af. Og jeg har i hvert fald behov for, hvis jeg skal træffe en beslutning, at gøre det på et så oplyst grundlag som muligt. Det kan godt være, at der er andre, der ved alt om det på forhånd, og så er de mennesker bare godt stillet; de kan så vente og vurdere, om det svar, der måtte komme, er kvalificeret og godt. Men jeg har brug for hjælp til den her sag, og derfor passer det mig udmærket, at den arbejdsgruppe er nedsat. Den vil jeg lytte til, og så vil jeg også følge det, den arbejdsgruppe kommer frem til, med de betingelser, som jeg nævnte før.

(Kort bemærkning).

Mette Gjerskov (S):

Det kan jo næsten ende i fryd og gammen, fordi vi alle sammen faktisk mener, at det er en rigtig god idé at få udtalelserne fra arbejdsgruppen.

Man kan sige: Hvem starter med at provokere hvem om hvad? Jeg vil jo selvfølgelig hævde, at jeg havde ret. Det tog altså regeringen et år at nedsætte den her arbejdsgruppe, og derfor mente vi faktisk, at det gik for langsomt.

Kl. 16.55

Men vi anerkender, at der nu er kommet en arbejdsgruppe. Det er vi glade for; vi venter på resultatet. Men vi er faktisk endnu mere glade for tilkendegivelsen i dag fra hr. Allan Niebuhr.

For det, han faktisk siger, er, at han er indstillet på at lytte til eksperterne. Og eksperterne i Det Dyreetiske Råd har jo indtil videre sagt, at afgræsning vil forbedre sundhed og reproduktion og velfærd for kvæg, og hvis hr. Allan Niebuhr er med på det, kan jeg ikke forestille mig, at de næste eksperter vil sige noget, der er i modstrid med det her. Så vi ender jo måske med hen mod sommerferien, hvis vi er heldige, eller måske lige efter, at få vedtaget et forslag om kvæg på græs. Det takker vi for.

(Kort bemærkning).

Allan Niebuhr (KF):

Jeg kan kun sige: Hvem ved? Det har i hvert fald vist sig, at nedsættelsen af arbejdsgruppen om dyretransporter, som vi drøftede før, og det udsagn, der kom derfra, har bragt os nærmere hinanden, end vi var, da vi sidste år drøftede beslutningsforslagene, og hvor man også ønskede, at det skulle gå så stærkt, at ministeren næsten ikke kunne nå at få sammensat sin arbejdsgruppe.

Men never mind. Selvfølgelig vil jeg lytte til det, der kommer. Og hvis jeg herfra sagde, at det ikke betød noget, jamen så ville der jo ikke være nogen grund til at nedsætte den. Jeg vil lytte til den, og jeg tror også på, at det vil have en indflydelse på den måde, vi vil tackle tingene på.

Men stadig væk vil jeg gerne fastholde, at det bør ske på en sådan måde, at man respekterer de investeringer, der er gjort i dansk landbrug i en god mening, for mere hastværk kan det heller ikke have.

(Kort bemærkning).

Ole Glahn (RV):

Det sidste, hr. Allan Niebuhr sagde om arbejdsgruppen, forstod jeg ikke rigtigt. Altså, jeg har den opfattelse, at nu nedsætter man arbejdsgruppen, og at der faktisk er et godt grundlag at nedsætte den på.

Danmarks JordbrugsForskning er kommet med en rapport i november, og der er kommet noget fra Det Dyreetiske Råd, så det, arbejdsgruppen skal gøre, er vel, at den skal prøve at samle de her ting og lægge det ud. Og det synes jeg ikke lige direkte har noget med de landmænd, der har investeret, at gøre. Det har noget at gøre med et eventuelt lovforslag.

Men mener hr. Allan Niebuhr ikke, at der faktisk er et grundlag, som gør, at vi kan forvente, at vi i efteråret kan få et svar fra den her arbejds-

gruppe, så vi kan arbejde med det i næste samling og så træffe en beslutning til foråret?

(Kort bemærkning).

Allan Niebuhr (KF):

Jo, jeg er da helt enig i, at sådan kan det meget let blive, og sådan vil det højst sandsynligt også blive. Det, jeg bare siger, er, at jeg ikke kan forestille mig, at man kan komme med et udsagn, der siger, at nu skal vi allerede fra dag et have alt kvæg ud på græsmarkerne, og at de moderne løsstalde, der er lavet i dag, i fremtiden ikke kan bruges mere.

Jeg siger, at man må have respekt for, at der er nogle mennesker, der har bygget deres stalde og deres bedrifter op på en sådan måde, at de ikke sådan lige umiddelbart uden at smide deres investeringer over den ene skulder kan fortsætte på en ny måde. Der må være en omstillingsperiode, så man også accepterer, at der er lavet nogle store investeringer, som selvfølgelig skal godskrives.

Jeg tror ikke på, at man fra den ene dag til den anden kan sige, at det vil være usundt for kørerne at gå i løsdriftstalde, som de gør nu. Så derfor siger jeg, at der må være en respekt for investeringerne. Det var det, jeg mente med det.

(Kort bemærkning).

Ole Glahn (RV):

Ja, men den del af det forstår jeg godt. Og hvordan det bliver, vil jo så vise sig, når vi får lovforslaget.

Men jeg vil godt spørge hr. Allan Niebuhr om en anden ting. Venstres ordfører, hr. Jens Kirk, sagde, at hvis f.eks. malkekvæg var højtydende, var det også tegn på, at de havde det godt. Vil det sige, at de meget produktive køer altså bare har det godt, når de yder meget? Er det også hr. Allan Niebuhrs opfattelse, eller kunne der være andre aspekter af den sag end blot det, at de ydede meget?

(Kort bemærkning).

Allan Niebuhr (KF):

Jamen altså, nu vil det jo aldrig nogen sinde blive sådan, at jeg med mit beskedne kendskab til kvæghold vil kunne sige noget imod det, hr. Jens Kirk eller andre af de landbrugskyndige ordførere her siger. Det er selvfølgelig noget, jeg lytter til, men jeg kan ikke forestille mig andet, end at enhver bonde i dag ønsker at behandle sit kvæg sådan, at de har det godt og yder mest

muligt. Det synes jeg må være ren logik, jeg kan ikke forestille mig andet.

Men at begynde her at sige, at det, en kvægkyndig landmand som hr. Jens Kirk siger, ikke er rigtigt, ligger mig fjernt. Det rækker min erfaring i hvert fald ikke til.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Tak til ordføreren. Hr. Ole Glahn er næste ordfører.

Kl. 17.00

Ole Glahn (RV):

Jeg kan ikke lade være med i relation til det sidste, vi lige talte om her med at være effektivt ydende, og at det deraf er muligt at slutte, at så har man det også godt, at sige, at jeg engang spurgte en dyrlæge, om sammenhængen var sådan, og så sagde han: Jeg synes, du skal prøve at tænke på galejslaverne; de ydede meget, men de havde det ikke særlig godt. Og sådan kan man faktisk også have det inden for det område, vi diskuterer her. Der kan godt være højtydende kvæg, som faktisk presses så meget, at det kommer til at lide under det. Det kan der i øvrigt også være i svinebesætninger, men det er ikke det, vi har på dagsordenen nu.

Jeg blev sådan næsten helt nostalgisk, da jeg sad og forberedte mig til det her indlæg, for jeg er jo en af dem, der ikke – ligesom Dansk Folkepartis ordfører – har læst Morten Korch for at udvide mine erfaringer på det her område, men selv i min barndom har oplevet, hvordan det var, når kørerne kom ud, efter at de havde stået inde i stalden om vinteren. De blev først lukket ud i møddingen, for at de lige kunne komme af med nogle af deres kræfter, for ellers gik de lige gennem hegnet, og vi boede lige op til jernbanen mellem København og Kalundborg, og det var jo ikke særlig befordrende, at kørerne løb ude på skinnerne – hverken for jernbanedriften, som man jo skal passe meget på, eller for vores køer.

Når man har set køer komme på græs – og det er jo blevet meget populært nu, for det er sjældnere og sjældnere at se køer på græs – f.eks. når fjernsynet viser køer fra økologiske besætninger komme ud på græs første gang, kan man se, hvilken glæde de udviser. Nu er jeg ikke dyrlæge og dermed ikke særlig sagkyndig på det område, men jeg vil da tillade mig at tage det som udtryk for, at der er en vis velfærd forbundet med den situation.

Jeg har faktisk også selv haft kvæg, og jeg har i relation til det med, om kvæget har mulighed

for både at gå ude og inde, til min store overraskelse oplevet, at på sådan en klar frostdag, hvor det frøs 10-15 grader, valgte mange af kreaturerne at ligge udenfor, frem for at ligge inde i en stald, som var bygget som en hal, hvor de kunne ligge på flere lag møg med halm ovenpå. Men her ville de hellere ligge på en lille smule halm ude i kulden.

Så med hensyn til det med, hvad dyrene gerne vil, kan man jo diskutere, om de selv er kloge nok til – om det ligger i deres natur – at vælge det, de har behov for. Jeg har sandelig også set køer, der i en tordenskyll meget gerne ville ind i stalden og stod og ventede ved hegnet – hvis de ikke kunne komme ind i stalden – på at blive hentet.

Så dette med, at kvæget har mulighed for at komme ud og – sådan som Enhedslisten i dette tilfælde har foreslået det – komme på græs, mener jeg er rigtigt. Det er så mine egne erfaringer, men det bliver yderligere dokumenteret dels fra Det Dyreetiske Råds side, dels fra nogle andre undersøgelser, som viser, at der er mere sundhed i økologiske køer.

Økologiske køer kommer på græs, men de har også andre karakteristika end det, at de kommer på græs. De bliver presset mindre end de traditionelle besætninger gør. Så jeg vil sige, at vi fra Det Radikale Venstres side hilser det med stor tilfredshed, at ministeren har nedsat denne arbejdsgruppe. Vi mener, det er vigtigt, at vi får undersøgt det her, og vi mener jo også, ligesom Enhedslisten, at der er en betænkelig udvikling i retning af, at besætningerne bliver stadig større. Der kan jeg ikke lade være med at sige, at også økologiske besætninger bliver stadig større, men de skal jo overholde regler om, at køerne skal på græs. Så jeg mener, man kan hente meget inspiration i denne form for drift.

Så har jeg det ligesom hr. Allan Niebuhr: Når vi kommer til det lovforslag, som formentlig kommer ud af det her, og skal regulere på det her område, skal vi selvfølgelig tage hensyn til de landmænd, der lige har investeret stort i meget dyre stalde, løsdriftstalde, hvor dyrevelfærd er betydelig højere, end den var i de gammeldags stalde, hvor malkekøerne stod bundet hele året.

Så vi går åbent ind i det her arbejde og håber på, at vi på dette felt får et godt grundlag at lave lovgivning på, for det her er altså også et område, hvor vi skal vise rettidig omhu.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Tak til hr. Ole Glahn.

Hvis vi nu tænker os, at den lille ejendom ligger henne i hjørnet af det jordtilliggende, jeg har, hvad gør jeg så, hvis det arronderingsmæssigt er meget uheldigt og kravet inden for en kort frist – sådan 3, 4, 5 år – er, at kvæget skal ud? Hvad gør jeg arme landmand så, hvis jeg bor helt henne i et hjørne af marken?

Kl. 17.05

(Kort bemærkning).

Ole Glahn (RV):

Hvis man bor henne i et hjørne af marken, har man formentlig, hvis man har kvæg, nogle jorder, hvor man har græs, som man så ensilerer eller wrapper, så kvæget får noget at æde af, og så kunne man vel lukke det ud her. Man kan vel altid finde nogle muligheder for at lukke det kvæg ud på græs. Ellers kan man jo komme i den situation, hvis man fortsat vil have kvæg, at man må købe en anden ejendom, hvor der er mulighed for at gøre det.

Men jeg står jo ikke her og tager stilling til, om det her skal ske inden for 1 eller 2 år, og i hvilken grad det skal være med tilbagevirkende kraft eller fremadvirkende kraft; det synes jeg vi skal diskutere, når vi kommer til behandlingen af lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Allan Niebuhr (KF):

Jeg vil først gerne kvittere for, at hr. Ole Glahn ligesom jeg lægger vægt på, at man respekterer de investeringer, som landmændene har gjort i en god mening, og at det ikke, som man næsten kunne frygte, bliver udlagt, som om man er ligeglad med dyrenes velfærd, for det er jo ikke det, jeg lagde op til. Tak for det i hvert fald.

Men jeg har et spørgsmål. Det kan godt være, jeg misforstod det, hr. Ole Glahn sagde, men jeg forstod det sådan, at en økologisk ko giver en større ydelse end f.eks. en ko, der er i en løsdriftstald. Var det det, der blev sagt? For det er i hvert fald ikke mig bekendt sådan, at økologiske køer giver en større ydelse.

(Kort bemærkning).

Ole Glahn (RV):

Jeg kan svare på det sidste, at hvis jeg har udtrykt noget i den retning, har jeg udtrykt mig forkert. Det, jeg ville sige, var, at der er nogle undersøgelser, der viser, at økologiske køer har en

højere sundhedstilstand, end traditionelle køer har, på en række områder. Der er så også enkelte områder, hvor de har en ringere sundhedstilstand; det er noget med bylder på leveren, så vidt jeg husker. Men jeg mener, at man generelt kan hente inspiration i den måde at drive landbrug på.

Jeg kan i øvrigt sige, at der har været foretaget nogle forsøg med at betragte en kos velfærd sådan ud fra en helhedsbetragtning, og det har faktisk gjort, at man har kunnet nedsætte medicinforbruget i økologiske besætninger ganske betragteligt. Det er noget, man nu forsøger at hente inspiration til også i traditionelle besætninger.

Så der er god dokumentation for, at økologer faktisk er foran både på dyrevelfærds- og sundhedsområdet.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Kristen Touborg.

Kristen Touborg (SF):

Der er for mig ingen tvivl om, at spørgsmålet om køer på græs eller ej i meget høj grad hænger sammen med spørgsmålet om, hvorvidt man ønsker et topudbytte af sin markdrift. Hvis man gør det, beholder man køerne inde. Men det indebærer jo så, at man får en dårligere dyrevelfærd, end man ellers ville kunne have fået. Så for de fleste landmænd er det nok der, spørgsmålet opstår: Skal vi have fuldt udbytte af marken, eller skal vi fremme dyrevelfærden mere og derefter få et mindre udbytte?

Efter vores opfattelse er det en uheldig udvikling, vi har haft, hvad der også fremgår af beslutningsforslaget, altså at jo større besætningerne bliver, jo færre kommer der på græs. Det er ikke så unaturligt, at det er sådan, for hr. Jens Kirk har jo ret i, at jo større besætningerne er, jo vanskeligere er det at opfylde kravet om, at køerne kommer til at gå frit på græs.

Men det betyder jo ikke, at man ikke kan gå ind og løse de problemer, selvfølgelig kan man det. For hvis man har lovgivning på området, vil det jo også indebære, at kvægbruget, kvægbønderne må tage hensyn til det, når de tilrettelægger markdriften, og derfor kan det selvfølgelig lade sig gøre.

SF er positivt indstillet over for forslaget. Jeg synes, det er tankevækkende, at når Enhedslisten her tager et initiativ til, at vi får en behandling af et forslag om kvæg på græs, så kommer

ministeren med et forslag om en arbejdsgruppe. Ministeren skal ikke skoses, fordi den kommer, måske nok lidt mere, fordi det var nødvendigt, at Enhedslisten satte ting i gang, før den kom. Men bedre sent end aldrig, og jeg ser frem til, at vi nu får et rimelig hurtigtarbejdende udvalg, så der ikke går alt for lang tid, inden vi kan få behandlingen af den her sag i hvert fald lidt længere frem.

Kl. 17.10

Jeg vil godt til sidst sige i forhold til den debat, der har været bl.a. mellem hr. Ole Glahn og hr. Jens Kirk, at jeg ikke er i tvivl om, at hvis køerne selv kunne vælge, om de ville være ude eller inde, ville de vælge det efter, hvordan vejret var. Den mest ideelle måde at have kvægdrift på, ville selvfølgelig være, at køerne frit kunne gå ud og ind. Der ved vi så også godt med hensyn til vinter- og efterårssæsonen – altså ikke sommersæsonen – at det er fuldstændig rigtigt, hvad hr. Jens Kirk siger, nemlig at det kan give nogle ret problematiske forhold, altså i forhold til at markerne bliver vadet op, og at der bliver forskellige problemer, også miljømæssige, i den sammenhæng. Men det ideelle ville være, at man havde køerne på græs om sommeren, og at man så havde en løbegård med fast bund om vinteren, sådan at de alligevel også kunne komme ud på det tidspunkt.

Jeg ser frem til, at vi inden alt for længe kommer videre med forslaget her.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Jeg giver ordet til ordføreren for forslagsstillerne, hr. Per Clausen.

Per Clausen (EL):

Jeg skal starte med at sige tak for den behandling, der har været af det her beslutningsforslag. Det har jo på mange måder været en positiv behandling.

Startende med ministerens indledende bemærkninger vil jeg bare sige, at hvis forslag fra Enhedslisten aldrig fik en hårdere medfart fra ministres side, var der jo ikke meget grund til at være bekymret, andet end at man selvfølgelig kunne komme lidt i tvivl om, hvorvidt Enhedslisten nu også var så meget til venstre og så meget i opposition, som vi selv går rundt og tror. Men det ville selvfølgelig være meget rart.

Så har der været lidt debat om, hvor lang tid det tager at nedsætte arbejdsgrupper og sådan noget. Det gav så anledning til, at jeg af den konservative ordfører nærmest blev rost for at være

en meget hurtig og handlekraftig mand, og det er jeg selvfølgelig i og for sig taknemlig for.

Jeg er tidligere under behandlingen af, jeg tror faktisk, det var det med svinetransporterne, kommet til at give udtryk for, at jeg godt kunne forstå, at ministeren indimellem skulle have lidt tid til at udføre sit arbejde, og der fik jeg jo det meste af den anden opposition på nakken. Så jeg vil ikke give udtryk for nogen forståelse for, at det skal tage et år at nedsætte sådan en arbejdsgruppe, men bare sige, at når det nu er sket, er det jo godt, og at hvis det, at det først sker nu, kan give anledning til, at Enhedslisten kan få lidt af æren for det, er det jo også godt. Og det kan jeg jo så rolig sige, fordi andre har nævnt det, så lad os bare tage det med.

Men jeg synes, det er positivt, og jeg synes også, det er meget fornuftigt, at man får nedsat en sådan arbejdsgruppe. Jeg kan da forsikre ministeren for, at ligesom andre har givet udtryk for, at de vil følge med i, hvor hurtigt det skrider frem med arbejdet, så vil vi også gøre det fra Enhedslistens side. Og vi vil da selvfølgelig også, hvis vi synes, det tager for lang tid, vende tilbage med både forespørgselsdebatter, § 20-spørgsmål og for den sags skyld også nye beslutningsforslag. Den tidligere sag, vi har haft i dag, viste jo, at der kan bruges alle mulige metoder til at få sat tempo på det. Så det vil vi selvfølgelig gøre.

Den modtagelse, forslaget fik fra de forskellige partier, var jo i al væsentlighed positiv. Jeg må indrømme, at det lød til, at hr. Jens Kirk nok ville få svært ved at støtte et lovforslag på det her område, næsten uanset om det kom fra regeringen eller ej. Men mon ikke, at det alligevel ender med, ligesom det gjorde under et tidligere punkt i dag, at Venstre godt kan finde sine egne ben, hvis der i øvrigt er enighed i Folketinget om det.

Jeg tror i hvert fald ikke, at Venstre under den nuværende regering har tænkt sig at slå sig op på sådan at være et oppositionsparti på dyrevelfærdsområdet. Men selvfølgelig er det i og for sig meget rart, når hr. Jens Kirk giver udtryk for de synspunkter og de bekymringer, han har, for så har man jo ligesom hørt, hvad dansk landbrug kunne finde på at skrive og sige, når de skal reagere på de her ting.

Ellers synes jeg jo, at det mest var positive reaktioner, sådan at forstå, at der i hvert fald er flertal for, at der skal være en lovregulering af kvægs vilkår, og at der er en forståelse af, at det er nødvendigt. Der var også enighed om, at det forslag, vi har fremsat, i hvert fald på en række

områder modsvarer nogle af de ting, der kom fra Det Dyreetiske Råd, og også modsvarer nogle af de behov, der nok er.

Udgangspunktet for vores forslag er jo sådan set det, at vi synes, at vi måske har forsømt her i Folketinget – også andre steder – at beskæftige os med kvægs dyrevelfærdsmæssige forhold. Der har været ekstremt meget fokus på transport af svin, og der har også været enormt meget fokus på svins vilkår, uden at det i øvrigt har ført til tilfredsstillende forhold, men vi synes også, at det kunne være passende at fremhæve kvægområdet.

KL 17.15

Det er jo sådan, at hvis man kigger på den strukturudvikling, der er i landbruget, hvor størrelsen på kvægbesætninger, især når man snakker om malkekøer, vokser meget, kan man se, at der faktisk også sker det, at der er en mindre andel af køerne, der rent faktisk kommer på græs. Det synes vi sådan set er en utilfredsstillende udvikling.

Jeg vil da ikke afvise, at vi også i fremtiden skal have en udvikling på landbrugsområdet, som fører til, at man får større besætninger, men jeg vil bestemt afvise, at vi skal have større besætninger, hvis det betyder, at man ikke er i stand til f.eks. at gennemføre et forslag om, at køer skal have mulighed for at komme på græs, hvis den undersøgelse, som nu skal laves, bekræfter det, vi indtil nu ved, nemlig at det er bedst for dyrevelfærden.

For det er jo sådan, at de undersøgelser, der findes på området indtil nu, tyder på, at det, at køer kommer på græs, får mulighed for afgræsning, er en dyrevelfærdsmæssig fordel, og der findes endnu ikke undersøgelser, der viser, at man skulle kunne opnå tilsvarende resultater med løsdriftsstalde. Det må vi selvfølgelig vende tilbage til, når der kommer et resultat af den her undersøgelse, men vores udgangspunkt er altså, at den strukturudvikling, der skal være i landbruget, må tage hensyn til og tage udgangspunkt i, at vi også kan sikre den bedst mulige dyrevelfærd. Om det så får nogen betydning for, hvor store besætningerne kan være, er jo en anden problemstilling, som vi må se på efter det.

Når vi har valgt at fremsætte det her konkrete forslag, som nogle har sagt sådan set kun er et delelement i hele spørgsmålet om kvægs velfærd – det fremgår jo også af den grundige redegørelse, der er kommet fra Det Dyreetiske Råd – er det jo, fordi det er et område, hvor der faktisk findes nogle konkrete erfaringer. Altså, man har

jo faktisk drevet økologisk landbrug i det her land i nogle år efterhånden, og det vil sige, at man også har haft kvæg på økologiens betingelser, og dels har kunnet konstatere, at det godt kan lade sig gøre at drive også malkebesætninger på de præmisser, dels har kunnet konstatere, at det faktisk gav nogle dyrevelfærdsmæssigt bedre resultater. Det betyder også, at man i en eventuel omstillingsproces har mulighed for at tage udgangspunkt i nogle konkrete erfaringer.

Det er sådan set udgangspunktet for, at vi har fremsat det her forslag. Vi har også fremsat det ud fra, at Det Dyreetiske Råd jo også har nævnt, at de finder, at det er en naturlig og forholdsvis enkel måde at løse nogle dyrevelfærdsmæssige problemer for kørerne på.

Når man så oven i købet har fremsat et forslag, der har fået hr. Ole Glahn til at mindes barndommens – eller var det ungdommens? – tid på landet og har inspireret hr. Christian H. Hansen til dybe studier af Morten Korchs samlede værker, er det jo for så vidt en debat, der på den måde også har virket inspirerende i forhold til at hive nogle spændende og sjove ting frem.

Jeg skal dog understrege – også på trods af den morsomhed, hr. Christian H. Hansen kom med, om, at kørerne nu skulle trækkes ud i snor – at baggrunden for, at vi har fremsat det her forslag, ikke er grundige studier af Morten Korch, og det er for så vidt heller ikke mine efterhånden noget sådan slørede erindringer om barndommen, som i øvrigt heller ikke var på landet, men inde i en by, men at vi faktisk opfatter det sådan, at der er tale om nogle reelle dyrevelfærdsmæssige problemer, der med nogle forholdsvis enkle midler kan løses.

Det er det her forslag et udtryk for, og vi ser frem til den videre behandling i forbindelse med den rapport, der kommer fra Justitsministeriet. Jeg er sikker på, at om ikke så forfærdelig lang tid vil vi også have en lovgivning på det her område, der i hvert fald stiller kørerne bedre dyrevelfærdsmæssigt. Om det så også stiller kørerne dyrevelfærdsmæssigt så godt, at Enhedslisten vil mene, at det er tilfredsstillende, og vil love aldrig at tage sagen op igen, er jo en helt anden sag.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 44:

Forslag til folketingsbeslutning om bedre velfærd for søer og pattegrise i svineproduktionen.

Af Kristen Touborg (SF), Mette Gjerskov (S), Ole Glahn (RV) og Per Clausen (EL) m.fl.
(Fremsat 21/11 2006).

Sammen med denne sag foretoges:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 45:

Forslag til folketingsbeslutning om at øge frekvensen af velfærdsbesøg i kvæg- og svinebesætninger fra 5 pct. til 10 pct.

Af Kristen Touborg (SF), Mette Gjerskov (S), Ole Glahn (RV) og Per Clausen (EL) m.fl.
(Fremsat 21/11 2006).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Min tale i dag omfatter både beslutningsforslag nr. B 44 og beslutningsforslag nr. B 45, og jeg vil behandle forslagene hver for sig og først sige noget om B 44 og derefter noget om B 45.

Kl. 17.20

Efter beslutningsforslag nr. B 44, der er fremsat af Socialdemokratiet, SF, Det Radikale Venstre og Enhedslisten, pålægges regeringen at foretage en række forbedringer af forholdene for søer og pattegrise i svineproduktionen. Der er tale om en genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 127, som blev førstebehandlet den 16. maj sidste år, og beslutningsforslag nr. B 82, som blev førstebehandlet den 7. juni 2005.

Vi har jo flere gange i det sidste par år haft en nærmere debat om de dyrevelfærdsmæssige for-